

Dr. Ágúst Einarsson rektor**Starfsemi Háskólans á Bifröst árið 2009****1. Kennsla og fjölgun nemenda**

Skólinn er sjálfseignarstofnun og verður 92 ára gamall á þessu ári en hefur starfað sem háskóli frá 1990 á sviði félagsvísinda. Bakland skólans eru Samtök atvinnulífsins, sem eru heildarsamtök fyrirtækja á Íslandi. Skólinn gegnir nú þríþættu hlutverki, þ.e. háskóli, frumgreinadeild og símenntun. Skólinn er ein stærsta rekstrareiningin í Borgarbyggð. Nemendum hefur fjölgað jafnt og þétt og nú stunda um 1.300 nemendur nám við skólann og á Bifröst búa um 600 manns. Kennt er bæði í staðnámi á Bifröst og í fjarnámi yfir netið en nemendur koma þó á Bifröst á vinnuhelgum eða yfir nokkurra vikna tímabil á sumrin. Við skólann er mjög fullkominn fjarkennslubúnaður.

Eftirfarandi sex námsleiðir eru í grunnnámi og eru þær fjórar námsleiðir *skáletraðar* sem ekki eru kenndar við aðra háskóla hérlendis: diplóma í viðskiptafræði, viðskiptafræði, *Business Administration*, viðskiptalögfræði, *heimspeki*, *hagfræði* og *stjórn málafræði (HHS)* og *alþjóðafræði*.

Eftirfarandi átta námsleiðir eru í meistaranámi og eru þær fimm námsleiðir *skáletraðar* sem ekki eru kenndar við aðra háskóla hérlendis eða voru fyrst kenndar á Bifröst: alþjóðleg viðskipti, alþjóðleg fjármál og bankastarfsemi, *stjórnun heilbrigðisþjónustu*, ML í lögfræði, *skattastjórnsýsla*, *evrópskur viðskipta- og félagaréttur*, *menningarstjórnun* og *Evrópufræði*.

Tveimur nýjum námsleiðum var bætt við á árinu 2009, þ.e. nám í alþjóðafræðum til BA gráðu og meistaranám í evrópskum félagarétti til LLM gráðu. Umsóknir um nám hafa aldrei verið fleiri en árið 2009.

Skipulagi skólans hefur verið breytt og það gert straumlínulagaðra og sveigjanlegra. Stjórn skólans er ábyrg fyrir ráðningu rektors, ytri málum og áætlunum. Háskólaráð, þar sem eiga sæti deildarforsetar, sviðsstjórar, fulltrúar kennara og annars starfsfólks, auk margra fulltrúa nemenda, er ábyrgt fyrir innri málefnum en að öðru leyti er stjórn skólans í höndum rektors. Þrjár deildir skólans, viðskiptadeild, lagadeild og félagsvísindadeild eru studdar af fjórum stoðdeildum, skrifstofu rektors, kennslusviði, fjármálasviði og húsnæðissviði.

Fjölgun nemenda hefur verið mikil undanfarin ár. Árið 2005 voru 374 nemendur í grunnnámi en árið 2009 eru þeir orðnir 524 talsins. Árið 2005 voru 122 nemendur í meistaranámi en árið 2009 eru þeir orðnir 294 talsins. Nemendum í frumgreinadeild Háskólans á Bifröst hefur fjölgað úr 67 árið 2005 í 86 árið 2009. Árið 2001 voru 173 ársnemendur í háskólanámi á Bifröst og 30 í frumgreinanámi eða samtals 203 ársnemendur. Árið 2008 voru 569 nemendur í háskólanámi og 67 í frumgreinanámi eða samtals 636 ársnemendur og hafði fjöldi þeirra rúmlega þrefaldast á þessum 7 árum.

2. Gæði og rannsóknir

Stefna skólans er að einbeita sér að halda og auka gæði námsins og einblína á nám sem er ekki í boði í félagsvísindum hjá öðrum háskólum hérlendis þannig nám á Bifröst verði

góður kostur til viðbótar öðrum möguleikum í námi hérlendis. Auk þess hafa rannsóknir verið auknar.

Starfandi er gæðaráð undir forustu aðstoðarrektors, sem í eru fulltrúar kennara og nemenda frá hverri deild háskólans. Gæðakerfi skólans endurspeglast í gæðahandbók skólans sem er uppfærð reglulega.

Langflestir útskrifaðra nemenda ljúka grunnnámi sínu í staðnámi á 3 árum eða um 2/3 hlutar. Í fjarnámi ljúka flestir námi sínu á 3 til 5 árum. Algengast er að um þriðjungur nemenda ljúki meistaranámi á 2 árum og flestir hinna á innan við 4 árum.

Við Háskólann á Bifröst er lögð áhersla á alþjóðlega viðurkenndar rannsóknir sem styrkja orðspor skólans hérlendis og erlendis. Við skólann starfa innlendir og erlendir sérfræðingar sem eiga jafnframt samstarf við fyrirtæki og stofnanir hér á landi sem og erlenda rannsóknaaðila og stofnanir. Margt hefur verið gert á undanförunum árum til þess að efla rannsóknavirkni kennara og ráða að skólanum fólk sem styrkir rannsóknabáttinn.

Rannsóknamiðstöð Háskólans á Bifröst sinnir verkefnum fyrir atvinnulíf og samfélag, auk þess að vera akademískum starfsmönnum skólans ráðgefandi við umsóknir um rannsóknastyrki og rannsóknasamstarf. Rannsóknamiðstöð skólans var endurskiplögð á árinu 2009 og mun m.a. annast kannanir fyrir fyrirtæki og stofnanir auk hefðbundinna rannsókna og hefur verið sett upp úthringiver í skólanum. Að auki eru fimm sérhæfð rannsóknasetur á Bifröst, þ.e. Evrópufræðasetur, Rannsóknasetur vinnuréttar- og jafnréttismála, Rannsóknasetur í menningarfræðum, Rannsóknasetur verslunarinnar og Rannsóknasetur um stjórnun og alþjóðleg viðskipti.

3. Útgáfa, upplýsingatækni og samstarf við aðra háskóla

Útgáfa á vegum skólans hefur verið aukin og nú eru til í handriti kennslubækur um stærðfræði og lögfræði eftir kennara skólans sem skólinn mun gefa út. Auk þess hafa verið gefnar út fræðibækur um Evrópumál og greinasöfn eftir kennara skólans auk tímarits skólans, *Bifröst Journal of Social Science*, þar sem eru birtar m.a. ritrýndar greinar á íslensku og ensku. Bókasafn skólans hefur verið eflt af bókum og rafrænum áskriftum umfram þær rafrænu áskriftir sem allir háskólar á Íslandi eru aðilar að.

Háskólinn á Bifröst hefur verið í fararbroddi með notkun tölvu við upplýsingamiðlun og kennslu í háskólum hérlendis. Leitast er við að halda þeirri stöðu, m.a. með mjög fullkomnum fjarkennslubúnaði og notendavænum gagnvirkum kennsluhugbúnaði.

Háskólinn á Bifröst hefur um árabíl ræktað samstarf við erlenda háskóla, á sviði nemenda- og kennaraskipta. Árið 2009 var komið á samstarfi við Syddansk Universitet um kennslu í sýndarveruleika (Second life). Þetta er hugsað sem nýbreytni í kennsluháttum þar sem nemendur Háskólans á Bifröst sem og nemendur Syddansk geta sótt fyrirlestra víðs vegar um heim, fengið kynningar frá fyrirtækjum og unnið hagnýt verkefni þvert á landamæri.

Háskólinn á Bifröst er í samstarfi við Listaháskóla Íslands um námsbraut á háskólastigi (Prisma). Prisma er þverfaglegt diplómanám sem hentar þeim sem vilja skoða samtímamann og skapa sér framtíð á gagnrýninn og skapandi hátt. Námið hefur vakið athygli hér heima og erlendis enda er um nýsköpun í menntun að ræða.

Háskólinn á Bifröst hefur nýlega gert samning við Háskóla Íslands um samstarf um meistaranám í menningarfræðum og á í viðræðum við Háskólann á Akureyri um samstarf um meistarálinu í alþjóðlegum viðskiptum og við Háskólann í Reykjavík um meistarálinu í Evrópufræðum.

4. Fjármál og fasteignir

Árið 2009 markaðist ekki hvað síst af hruninu. Skólinn brást strax við því með því að taka inn nýja nemendur haustið 2008 og um áramótin 2008/2009. Jafnframt var aukið við námsráðgjöf og sett á laggirnar ókeypis fjármálaráðgjöf fyrir nemendur og starfsmenn en skólinn var, að því best er vitað, eini háskólinn sem gerði slíkt.

Á árinu 2009 var ljóst að taka yrði á verðbólgu ásamt samdrætti í samfélaginu, sem kom fram í auknum kostnaði og minni tekjum skólans. Launakostnaður er helsti kostnaðarliðurinn. Á árinu 2009 var fækkað um nokkra starfsmenn. Starfsmenn tóku á sig um 8-9% launalækkun en þó skerðast laun ekki hjá starfsfólki með undir 350.000 kr. á mánuði. Starfshlutfall hjá nokkrum starfsmönnum var minnkað. Þessar aðgerðir nutu stuðnings starfsfólks. Fjárhagsstaðan er góð og skólinn var rekinn með hagnaði árið 2009. Í áætlun ársins 2010, sem var samþykkt í desember 2009, er gert ráð fyrir hagnaði.

Árið 2007 seldi skólinn mest af húsnæði sínu til Nýsis hf. sem síðar fór í þrot. Árið 2009 voru eignirnar keyptar til baka og undanfarna mánuði hefur verið unnið að fjárhagslegri endurskipulagningu nemendaíbúða í samstarfi við viðskiptabanka skólans sem lauk á árangursríkan hátt.

Leiguverð var lækkað á Bifröst. Við keyptum af Loftorku í Borgarnesi eignarhlut þeirra í nýjstu nemendaíbúðunum, Hamragörðum, og einnig keyptum við af Bifur neðstu hæðina í Hamragörðum þannig að skólinn á alla Hamragarða einn. Byggingin Sjónarhóll er viðvarandi deilumál við verktaka vegna vanefna hans og er það mál rekið fyrir dómstólum.

Skólagjöld voru óbreytt þrjú ár í röð, 2007-2009 og hækkuð þá lítillega. Háskólinn á Bifröst rekur kaffihús allt árið og gistiheimili á sumrin. Hin enska grunnnámslína í viðskiptafræði verður auglýst enn betur erlendis en það er trú skólans að það að mennta útlendinga hérlendis í grunnnámi í háskóla geti verið mjög vænlegt framtak.

5. Önnur atriði úr starfi skólans

Rektorar Háskólans á Bifröst, Listaháskóla Íslands og Háskólans í Reykjavík ræddu ítarlega fram á árið 2009 um stofnun nýs háskóla, byggðan á finnskri útfærslu. Ekki varð af þessu vegna andstöðu stjórnar Listaháskólans. Engar sameiningar eru því fyrirhugaðar hvað Háskólann á Bifröst varðar.

Byggt hefur verið upp umfangsmikið styrkjakerfi til nemenda. Stofnaður hefur verið Bifrastarlisti sem er listi yfir nemendur sem hafa hlotið verðlaun fyrir námsárangur við Háskólann á Bifröst. Þetta er, að því best er vitað, umfangsmestu styrkveitingar til nemenda við háskóla sem þekkjast hérlendis.

Nokkrir færeyskir námsmenn eru við skólann en skólinn veitti tveimur Færeyingum ókeypis skólavist með niðurfellingu skólagjalda og fría húsaleigu skólaárið 2009/2010 sem þakklætisvott til Færeyinga fyrir að þeir brugðust við af drengskap í stuðningi við Íslendinga þegar bankahrunið varð hér. Færeysk stjórnvöld með menntamálaráðherra Færeyja í broddi fylkingar hafa þakkað skólanum vel fyrir þetta framtak.

Mikið samstarf var með rektorum háskóla og ráðneyti menntamála haustið 2008 til að vinna þeirri skoðun fylgis að menntun ætti að vera í forgrunni við endurskoðun fjárlaga 2009 og stefnumörkun þáverandi ríkisstjórnar. Enginn árangur var af því starfi.

Skólinn hlaut viðurkenningu menntamálaráðuneytið vorið 2008 að starfa sem háskóli. Viðurkenningin var mikill áfangi fyrir okkur og hefur verið unnið mikið að því að styrkja starfið í anda þeirrar umgjörðar. Á árinu 2009 var unnið að skýrslu fyrir

erlenda sérfræðinganevnd vegna eftirfylgni viðurkenningarinnar. Nefndin kom í ársbyrjun 2010 og var hún mjög ánægð með starf skólans.

Mikil vinna var lögð í að samræma matskerfi í rannsóknum og algerlega nýtt kerfi var tekið í notkun að mestu sniðið eftir sambærilegu kerfi í Háskóla Íslands. Þrjú kennarar luku doktorsnámi árið 2009, þar af tveir við erlenda háskóla. Tveir starfsmenn hófu doktorsnám erlendis á árinu 2009. Við höfum styrkt kennslulið okkar með ráðningu prófessora, m.a. erlendis frá. Flestir starfsmenn okkar í stoðdeildum skólans hafa lokið meistaraprófi og er mikil áhersla lögð á það af hálfu skólans.

Í hluta meistaranámsins, einkum í viðskiptadeild, er frá 2009 hægt að ljúka prófi með fleiri námskeiðum en skrifa ekki hefðbundna meistararitgerð í námsleiðum sem einkennast meira af vilja nemenda til raunhæfs náms en minna til ítarlegra rannsókna. Það hefur gefist vel að hafa slíkt val en þetta er algengt erlendis.

Nú er meira en helmingur nemenda skólans í blöndu af fjar- og staðnámi en innan við helmingur nemenda er nú búsettur hér á Bifröst. Við mætum þessari fjölgun fjarnema með aukinni þjónustu. Fjarnemar koma á vinnuhelgum á Bifröst og gengur það vel. Nær allar helgar er vinnuhelgi í einhverri af námsleiðunum á Bifröst. Á Bifröst er kennt 50 vikur af þeim 52 sem eru í árinu fyrir utan hinar hefðbundnu tvær vikur um jól.

Skólinn hefur lagt mikla áherslu á hið þrjúþætta hlutverk sitt að vera háskóli, undirbúa fyrir háskólanám með frumgreinadeild og vera símenntunarskóli með Mætti kvenna, verslunarstjórnarnámi, námi í Rekstri smærri fyrirtækja og fleiri styttri námsleiðum auk þess að gefa fólki gott tækifæri að koma aftur til náms, dvelja á Bifröst með börn og vera í fyrsta flokks umhverfi, m.a. fyrir einstæða foreldra. Fjöldmörg börn og unglingar búa á Bifröst. Hér er öflugur leikskóli (Hjallastefnan) og góður grunnskóli á Varmalandi sem skipta miklu máli svo og hinn nýi menntaskóli í Borgarnesi.

Skólinn hefur unnið nýja stefnu fyrir skólann fyrir árin 2008-2012 og mun halda áfram að mennta forustufólk fyrir atvinnulíf og samfélag og skerpa sín vinnubrögð og sérstöðu enn frekar og vera áfram mikilvægur þáttur í mannlífi í Borgarfirði.